

**OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTKÓW W WARSZAWIE**

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M	N	O	P	R	S	T	U	W	X	Y	Z	Nr
																									8416

1. Obiekt:

PLEBANIA W ZESPOLE KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO

77112

2. Czas powstania:

1897 r.

3. Miejscowość:

OSIECK

Plan orientacyjny 1:10 000

4. Adres:

ul. Kościelna 1

nr hipoteczny: [redacted]

nr ew. działki: 1409/5

5. Przynależność administracyjna:

województwo: mazowieckie

powiat: Otwock

gmina: Osieck

6. Poprzednie nazwy miejscowości:

7. Przynależność administracyjna przed I.VI.1975:

województwo: st. warszawskie

powiat: Otwock

7a. Przed 1999 r., województwo: siedleckie

8. Właściciel i jego adres:

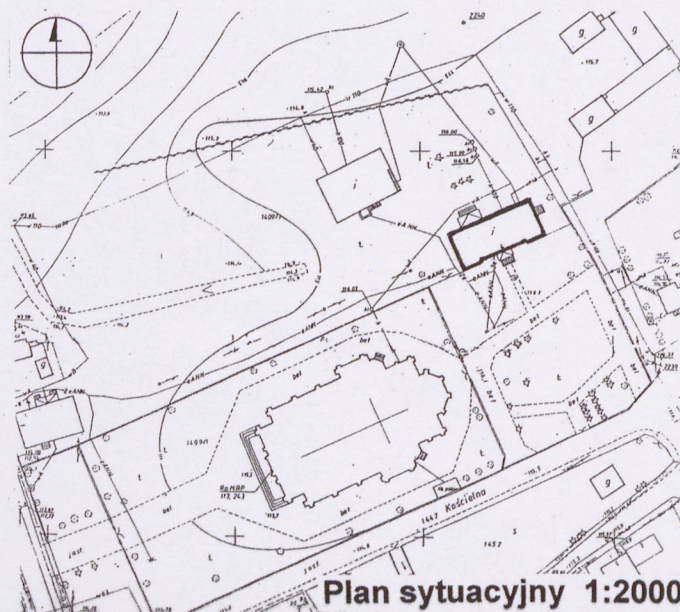
Par. Rzym.-Kat. p.w. św. Bartłomieja Ap.
ul. Kościelna 1, 08-445 Osieck

9. Użytkownik i jego adres:

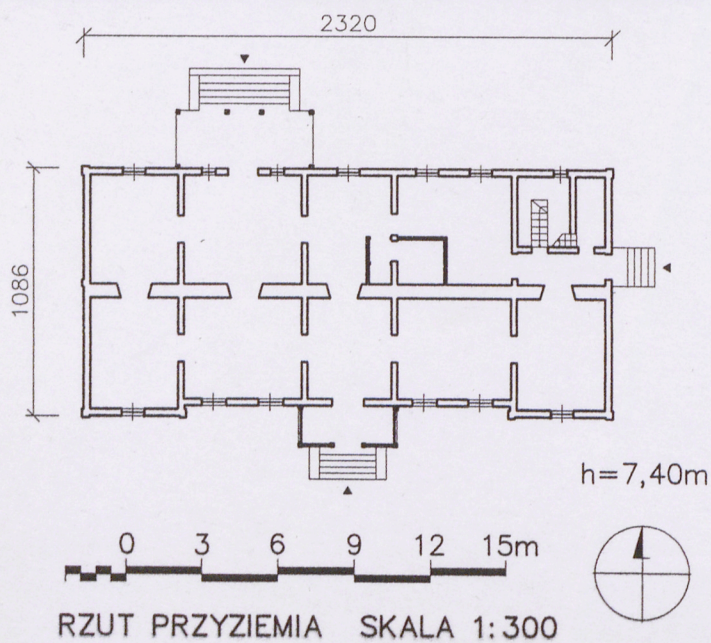
j.w.

10. Rejestr zabytków:

Nr. A-1212 data. 23.10.2013

Plan sytuacyjny 1:2000

RZUT PRZYZIEMIA SKALA 1:300

Obecna plebania jest zapewne kolejnym budynkiem służącym na przestrzeni dziejów osieckim proboszczom. Źródła archiwalne wspominają o budowie „budynków plebanijskich” w 1675 r., latach 40-tych XVIII w. i w 1805 r. Ten ostatni budynek, bezpośrednio poprzedzający obecną plebanię, wzniesiony był z drewna sosnowego, pokryty gontem, składał się z czterech pokoi, komory i sieni. W jednym z pokoi była kuchnia z piecem chlebowym.

W 1897 r. stary budynek był już w bardzo złym stanie technicznym, dlatego też nowo mianowany tego roku proboszcz, ksiądz Aleksander Olszewski rozpoczął 5 lipca 1897 r. prace przy wznoszeniu nowego budynku. Prace trwały do końca roku.

Z rzemieślników pracujących przy budowie znany nazwisko wykonawcy kamiennej podmurówki, był nim Kazimierz Piętka z Górek, który wykonał prace za cenę 403 zł. sr.

Powstały budynek jeszcze dziś uchodzi za wzór funkcjonalności i wygody rozplanowania pomieszczeń. Zastosowane rozwiązania oraz bogaty detal nawiązujący do architektury letniskowej (lecz w wydaniu plastycznym silnie zgeometryzowanym, typowym dla rosyjskiego budownictwa urzędowego) świadczyć może o wykorzystaniu któregoś z popularnych wzorników projektów typowych oraz być może o udziale przy wznoszeniu budynku rzemieślników pracujących przy budowie pensjonatów i domów letniskowych w Otwocku.

SYTUACJA – budynek plebani usytuowany jest na północny-wschód od kościoła, w bezpośrednim jego sąsiedztwie. Elewacją frontową zwrócony ku ulicy Kościelnej, znacznie od niej odsunięty, przed budynkiem gęsto zadrzewiony i ogrodzony teren podjazdu. Na północ od budynku zabudowania gospodarcze oraz budynek nowej plebani.

MATERIAŁ, KONSTRUKCJA, TECHNIKA

Ściany – fundamenty murowane z cegły i kamienia polnego, spojęne zaprawą cementowo-wapienną, podmurówka wykonana z obrobionych bloków granitowych. Ściany zewnętrzne drewniane, wykonane z drewna sosnowego w konstrukcji zrębowej, od zewnątrz szalowane szalunkiem deskowym, od wewnątrz tynkowane i malowane. Podłużna ściana konstrukcyjna we wnętrzu (z systemem kominowym) murowana z cegły pełnej, tynkowana i malowana, pozostałe ściany wewnętrzne drewniane, zrębowe, tynkowane i malowane.

Sklepienia, stropy – nad jednym pomieszczeniem piwnicy sklepienie ceglane, kolebkowe; strop parteru drewniany, belkowy z dolnym pułapem deskowym, tynkowanym i malowanym oraz górnym pułapem na którym wykonano ocieplenie w postaci glinianej polepy, widocznej od strony poddasza.

Więźba – drewniana, jętkowa, stolcowa, o dwóch ramach kozłowych stanowiących usztywnienie podłużne oraz powiązanej z nimi za pomocą zastrzałów ściance kolankowej.

Pokrycie dachu – od strony północnej blacha stalowa, ocynkowana na deskowaniu, od strony południowej eternit. Obróbki blacharskie, rynny i rury spustowe z blachy stalowej, ocynkowanej.

Posadzki, podłogi – w piwnicy częściowa wylewka cementowa oraz ziemia, w pomieszczeniach podłoga drewniana, deskowa na legarach, wentylowana; posadzka tarasu od północy oraz ganku wejściowego od południa – terakota; poddasze polepa gliniana.

Schody – zewnętrzne – wykonane z obrobionych bloków granitowych, jednobiegowe; wewnętrzne – na poddasze, drewniane, jednobiegowe, zabiegowe, do piwnicy – murowane, jednobiegowe.

Otworki - okna – drewniane, jedno i dwuskrzydłowe, skrzynkowe, od zewnątrz z drewnianymi okiennicami. Okna ganku w elewacji południowej drewniane, stałe, jednoramowe. **Drzwi** – oryginalne - drewniane dwu- i jednoskrzydłowe, ramowo – płycinowe, część płycin przeszklonych. Drzwi wejściowe w elewacji południowej dwuskrzydłowe, podwójne.

RZUT – budynek wzniesiony na rzucie wydłużonego prostokąta z niewielkimi ryzalitami w części południowej. Układ wnętrz dwutraktowy, w części wschodniej trójraktowy z środkowym korytarzem biegnącym od wejścia gospodarczego w elewacji wschodniej do pomieszczenia kuchni. Trakty rozdzielone murowaną ścianą konstrukcyjną z systemem kominowym. W części zachodniej elewacji południowej wejście główne poprzedzone gankiem, prowadzące do holu wejściowego, z niego wejścia do pomieszczeń mieszkalnych, sypialni oraz pokoju dziennego z jadalnią z którego wyjście na taras w elewacji północnej. Kuchnia oraz wbudowana wtórnie łazienka w trakcie północnym. Pomieszczenia skomunikowane amfiladowo.

BRYŁA – budynek jednokondygnacyjny, posadowiony na podmurówce podmurówce wysokości ok. 60 cm., częściowo podpiwniczony, nakryty dachem dwuspadowym z wydatnymi okapami. W elewacji południowej dwa nieznacznie występujące przed lico ściany ryzalitu skrajne oraz centralnie, poprzedzony schodami ganek wejściowy, zwieńczony daszkiem dwuspadowym. W elewacji północnej poprzedzony schodami taras z ażurowym zadaszeniem wspartym na czterech słupach, nakryty dachem pulpitowym sięgającym okapu.

14. Kubatura:	15. Powierzchnia użytkowa:	16. Przeznaczenie pierwotne:	17. Użytkowanie obecne:
1390 m ³	430 m ²	mieszkalne	mieszkalne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja (po 1945 r.): <p>Brak jest dokładnych informacji dotyczących zakresu przeprowadzanych prac remontowych w budynku. Nie mogło być ich jednak wiele ze względu na duży stopień zachowanej oryginalnej struktury budynku:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Na pewno wymienione zostało pierwotne pokrycie z blachy stalowej na południowej połaci dachu. Nowe pokrycie wykonane zostało z arkuszy eternitu falistego. 2. Wymianie uległa pierwotna stolarka okienna w zakresie skrzydeł okiennych. Pierwotne skrzydła posiadały zapewne podział szprotami na trzy kwatery, jak w zachowanych oknach poddasza w szczytach. 3. Zapewne przeszkleniu uległ pierwotnie ażurowy ganek wejścia głównego w elewacji południowej. 4. We wnętrzu budynku wydzielone zostało pomieszczenie pełniące funkcję łazienki. 5. Zainstalowano instalację centralnego ogrzewania z piecem zlokalizowanym w piwnicy. Likwidacji uległa większość dawnych pieców. 6. Prowadzono prace malarskie wnętrza, część pomieszczeń pokryto tapetą. 		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachowe, wyposażenie i instalacje): <p>Ogólny stan zachowania budynku zadowalający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Fundamenty</u> – dobry. 2. <u>Ściany zewnętrzne i wewnętrzne</u> – ze względu na pokrycie drewnianej konstrukcji szalunkiem zewnętrznym oraz tynkiem od strony wewnętrznej, brak jest możliwości oceny stanu technicznego ścian drewnianych. Nie stwierdzono jednak widocznych uszkodzeń konstrukcji oraz śladów porażenia przez biologiczne szkodniki drewna. 3. <u>Szalunek i elementy dekoracyjne</u> – zadowalający, występują ubytki elementów dekoracyjnych. 4. <u>Posadzki, podłogi</u> – dobry. 5. <u>Schody</u> – dobry. 6. <u>Stropy</u> – zakryte, brak możliwości bezpośredniej oceny stanu technicznego. Widoczna górna płaszczyzna belek stropowych nie wykazuje uszkodzeń oraz śladów porażenia przez biologiczne szkodniki drewna. 7. <u>Konstrukcja dachu</u> – dobry. 8. <u>Pokrycie dachu</u> – zadowalający, występują lokalne nieszczelności w miejscach łączeń oraz obróbek blacharskich. 9. <u>Stolarka okienna i drzwiowa</u> – zadowalający. 10. <u>Wyposażenie</u> – dobry. 11. <u>Instalacje</u> – dobry. 	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie: <p>Budynek nie wymaga przeprowadzenia pilnych prac remontowych. Zasadne byłoby jednak wykonanie szczegółowej ekspertyzy stanu technicznego, oceniającej na podstawie wnikliwego przeglądu oraz odkrywek stan techniczny fundamentów, drewnianej konstrukcji ścian zewnętrznych i wewnętrznych oraz stropu i więźby dachowej. Wnioski z ekspertyzy winny stanowić podstawę określenia zakresu ewentualnych prac remontowych lub naprawczych.</p> <p>Należy prowadzić bieżącą konserwację i naprawy poszczególnych elementów budynku.</p>			

21. Akta archiwalne i źródła ikonograficzne (rodzaj, numer i miejsce przechowywania):

Archiwum WUOZ w Warszawie:

1. „Zielona karta” zabytku – zdjęcia fotograficzne budynku plebanii z 1959 r.
2. Zdjęcie fotograficzne: fot. W. Knercer, 1980 r.

Archiwum parafialne w Osiecku:

1. Zbiory dokumentów, inwentarze, kronika parafialna od 1926 r.

22. Bibliografia:

1. E. Matyska, *Jubileusz 700-lecia rzymskokatolickiej parafii Osiek*, Ząbki 1997.
2. B. Strzeżysz, *Dzieje Osiecka*, Osiek 2001.

23. Uwagi różne:

24. Opracowanie karty ewidencyjnej:

tekst:.....Maciej Warchoł, listopad 2005 r. *Warchoł*

plany, rysunki:.....Maciej Warchoł, listopad 2005 r. *Warchoł*

zdjęcia fotorg.:.....Maciej Warchoł, listopad 2005 r. *Warchoł*

miejsce przechowywania negatywów:.....archiwum własne autora karty.....

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PORSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

25. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających):

26. Załączniki:

Wkładki szt. 4.

1. Miejscowość.....Osiek.....	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina.....Osiek.....	PLEBANIA W ZESPOLE KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO	c.d. poz. 13 – OPIS; ZDJĘCIA
3. Województwo.....mazowieckie.....		

c.d. poz. 13 – OPIS:

ELEWACJE

Elewacja południowa (frontowa) – siedmioosiowa, symetryczna. Centralnie poprzedzony schodami ganek z wejściem głównym do budynku, bogato zdobiony dekoracją wykonaną z drewnianych elementów „laubzegowanych” o formie głównie geometrycznej (formy pryzmatyczne zdobienia słupów i fryzów, słoneczka, koronki itp.). Ganek posiadający przeszklenie pomiędzy słupami konstrukcji, wspierającymi trójkątny szczyt z ozdobnym deskowaniem o układzie skośnym oraz ujętą dekoracją o formie akantu (z literami K i O) tablicą fundacyjną z napisem XAO R. 1897. Szczyt ganku zwieńczony dwuspadowym daszkiem z dekoracją w okapie o formie koronki. Po bokach elewacji nieznacznie wysunięte przed lico ściany ryzality skrajne, jednoosiowe, ujęte drewniana dekoracja narożników, nawiązujących do formy pilastrów. Ściany z szalunkiem deskowym o układzie ozdobnym, z wyraźnie wyodrębnionym cokołem o układzie pionowym desek, oddzielonym od partii ściany gzymsem pośrednim, deski ściany w układzie poziomym, zwieńczone ozdobnie wycinaną listwą oraz widocznymi, ozdobnie profilowanymi zakończeniami belek stropowych. Ponad nimi deskowanie ścianki kolankowej poddasza w układzie skośnym w „jodełki” i „sosenki”. Okna ujęte drewnianymi, ramowo-płycinowymi okiennicami oraz zwieńczone trójkątnym gzymsem nadokiennym z dekorowaną płycizną pomiędzy gzymsem a oknem.

Elewacje północna (tylna) – osmioosiowa, w części zachodniej z poprzedzonym schodami zadaszonym tarasem. Zadaszenie ażurowe, wsparte na czterech słupach, bogato zdobione ażurową dekoracją „laubzagowaną” o formie koronki. Z tarasu wejście do budynku, po jego bokach dwa jednoskrzydłowe okna. Dekoracja i układ deskowania ściany analogiczny jak w elewacji frontowej. Okna ujęte drewnianymi, ramowo-płycinowymi okiennicami oraz zwieńczone trójkątnym gzymsem nadokiennym o dekoracji nieco skromniejszej niż w elewacji frontowej.

Elewacja zachodnia i wschodnia (boczne) – zbliżone, zachodnia bez otworów, wschodnia z centralnym otworem drzwiowym wejścia bocznego, poprzedzonym kamiennymi schodami. Dekoracja i układ deskowania ściany analogiczny jak w elewacji frontowej i tylnej. Elewacja zwieńczona trójkątnym szczytem o deskowaniu w dwu kondygnacjach, dolne w układzie w „jodełkę” górne pionowe, zakończone na dole trójkątnie. W szczycie centralnie okno doświetlające poddasze, w drewnianym obramieniu.

WNĘTRZE – wnętrze podzielone na poszczególne pomieszczenia mieszkalne i użytkowe. Ściany tynkowane i malowane, część pomieszczeń ze ścianami pokrytymi tapetą. W części środkowej traktu północnego pomieszczenie kuchni z piecem. Strop tynkowany i malowany. Podłogi deskowe, malowane, częściowo przykryte dywanami. W pomieszczeniu narożnym, północno-wschodnim brak stropu nad pomieszczeniem oraz zejście do małej piwnicy.

WYPOSAŻENIE – brak zachowanego, zabytkowego wyposażenia wnętrza.

INSTALACJE – elektryczna, wodna, kanalizacyjna, c.o. z pieca w piwnicy.

Wkładkę założył..... Maciej Warchoń, XI.2005 r.....

Miejsce przechowywania negatywów:archiwum własne.....

2. Widok ogólny od południowego-zachodu.

3. Elewacja frontowa (południowa).

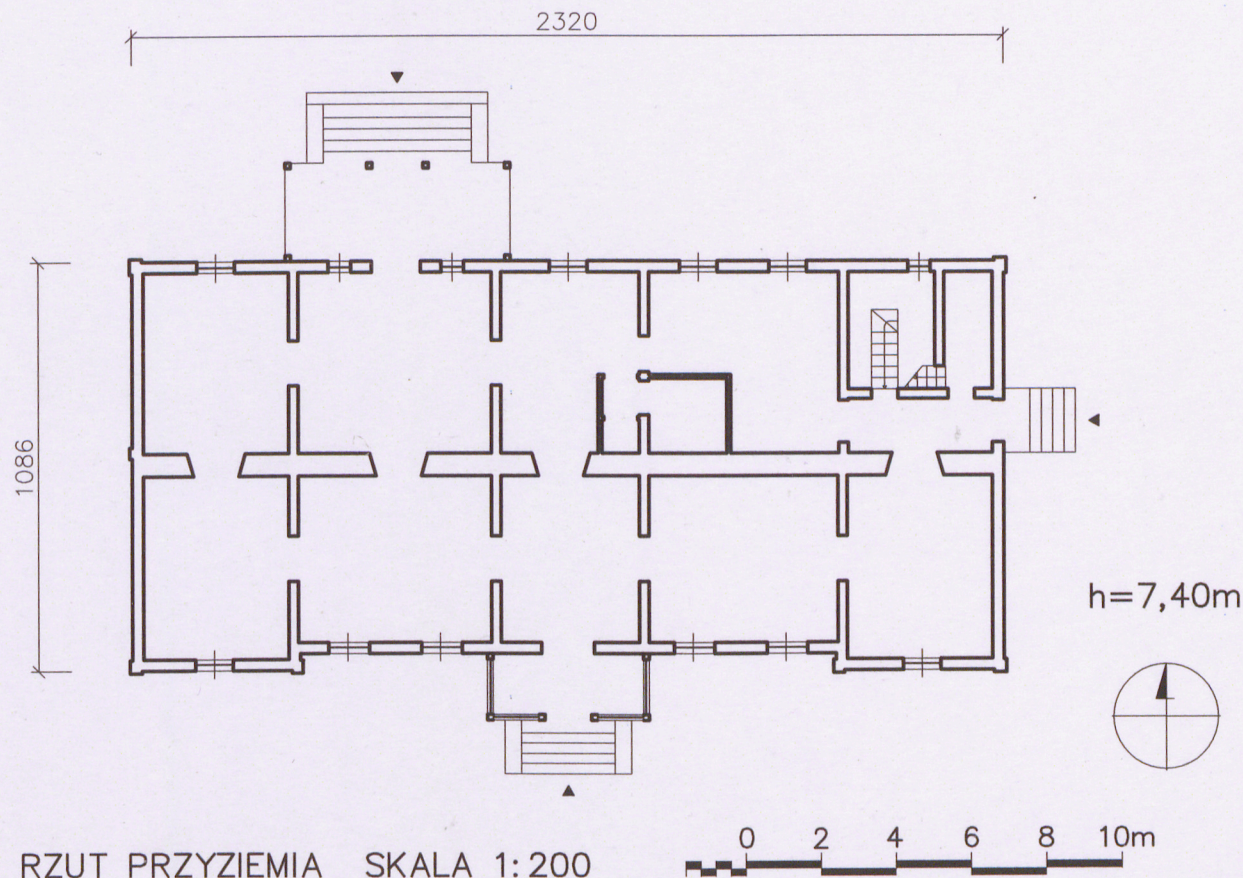

4. Część wschodnia elewacji północnej.

5. Część zachodnia elewacji północnej.

1. Miejscowość.....Osieck.....	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina.....Osieck.....	PLEBANIA W ZESPOLE KOŚCIOŁA	RZUT; ZDJĘCIA
3. Województwo.....mazowieckie.....	PARAFIALNEGO	

Wkładkę założył..... Maciej Warchoł, XI.2005 r.....

Miejsce przechowywania negatywów:archiwum własne.....

6. Elewacja zachodnia.

7. Elewacja wschodnia.

8. Ozdobne szalowanie elewacji.

9. Ozdobne szalowanie ganku.

1. Miejscowość.....Osiek.....	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina.....Osiek.....	PLEBANIA W ZESPOLE KOŚCIOŁA	ZDJĘCIA
3. Województwo.....mazowieckie.....	PARAFIALNEGO	

10. Szalowanie narożnika oraz ścian budynku.

11. Okna elewacji frontowej.

12. Okno w elewacji tylnej.

Wkładkę założył..... Maciej Warchoł, XI.2005 r.....

Miejsce przechowywania negatywów:archiwum własne.....

13. Zwieńczenie ganku.

14. Zadaszenie tarasu w elewacji tylnej.

15. Dekoracja zadaszenia tarasu.

16. Schody na taras.

1. Miejscowość.....Osieck.....	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina.....Osieck.....	PLEBANIA W ZESPOLE KOŚCIOŁA	ZDJĘCIA
3. Województwo.....mazowieckie.....	PARAFIALNEGO	

17. Zejście do piwnicy w pomieszczeniu w narożniku północno-wschodnim budynku.

18. Konstrukcja więźby dachowej.

Wkładkę założył..... Maciej Warchoń, XI.2005 r.....

Miejsce przechowywania negatywów:archiwum własne.....

19. Konstrukcja więźby dachowej.

20. Konstrukcja więźby dachowej.

21. Wnętrze budynku – pokój dzienny.

22. Wnętrze budynku - hol.